

Procesverslag groepswerk

Kijk op leerlingen en leren

Naam: Thomas Sluyter
Nummer: 1018808
Jaar / Klas: 1e jaar "Docent Wiskunde", deeltijd
Datum: 17 januari, 2008

Samenvatting

Bij de afsluiting van elk project is het verstandig om eens terug te blikken. Hoe verliep de samenwerking? Welke problemen hebben ons tijd gekost? Welke lessen kunnen we leren uit ons werk?

Ik vind zelf dat wij als groep redelijk goed hebben gefunctioneerd. We hebben regelmatig en uitgebreid overlegd en we hebben ons best gedaan de gemaakte afspraken na te leven. Ik heb ook de indruk dat alle groepsleden veel hebben geleerd, zonder dat daarbij iemand achter is gebleven.

Dit document is onderdeel van mijn dossier voor het eerstejaars vak "Kijk op leerlingen en leren". De overige documenten uit dit dossier zijn beschikbaar op mijn Sharepoint site:

<https://www.sharepoint.hu.nl/personal/1018808>

Versie geschiedenis

Rev.	Datum	Door	Aanpassingen
01	15/01/2008	T. Sluyter	Eerste versie
01	Nvt	Nvt	Review
02	17/01/2008	T. Sluyter	Grammaticale correcties.
02	Nvt	Nvt	Review

Inhoudsopgave

<u>INLEIDING</u>	<u>4</u>
De aanleiding	4
De opdracht	4
Een speciaal geval	4
<u>HET GROEPSPROCES</u>	<u>5</u>
<u>INDIVIDUELE INBRENG</u>	<u>6</u>
<u>PERSOONLIJKE LEERPUNTEN</u>	<u>9</u>
<u>CONCLUSIE</u>	<u>12</u>
<u>AFBEELDINGEN EN FIGUREN</u>	<u>13</u>
<u>BRONNEN</u>	<u>13</u>

Inleiding

De aanleiding

Het eerstejaars vak "Kijk op leerlingen en leren" is uitgesplitst in een aantal thema's en deelopdrachten. Naast een tentamen en een aantal individuele verslagen, wordt er ook van de studenten verwacht dat zij in een groep onderzoek plegen. Ditmaal doen de studenten onderzoek naar het zogenaamde "Nieuwe Leren". Deze term is de afgelopen vijf jaar steeds vaker te horen binnen het onderwijs, ook al is zij niet zonder controverse.

De studenten proberen voor zichzelf vast te stellen wat het "Nieuwe Leren" behelst en wat het met zich mee brengt. Er wordt van de leerlingen verwacht dat zij het werk onderling verdelen. Na afloop van het project blikken de studenten terug op hun ervaringen binnen de groep.

De opdracht

"[Je moet] in de afrondende fase van het project ook een persoonlijk procesverslag schrijven.

Bij het schrijven van dit verslag kan het handig zijn om uit te gaan van je eigen logboek [...]. In bijlage vijf vind je een overzicht van de punten die in een procesverslag beschreven moeten worden.

De procesverslagen worden door de docent gebruikt als informatie om de samenwerking in de groep te kunnen beoordelen."

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Het is misschien een wat simpele aanpak, maar in de volgende hoofdstukken beantwoord ik letterlijk de vragen uit die bijlage vijf.

Een speciaal geval

Voordat we ook maar beginnen met het bespreken van het project zelf, lijkt het mij verstandig om één heikel punt meteen te behandelen. In de tweede week van ons project werd een nieuw lid aan de groep toegevoegd: Alard Bergmans.

Alard is de enige uit onze groep geweest die structureel de afspraken heeft genegeerd. Sterker nog: hij heeft eigenlijk nooit meegedaan. Al in de derde week gaf Alard namelijk te kennen dat hij toch afzag van deelname.

In de volgende hoofdstukken wordt Alard niet meegerekend als lid van de groep.

Het groepsproces

Aan het begin van het project zijn een tweetal zeer belangrijke beslissingen genomen over onze werkvormen.

1. We komen regelmatig op school samen om te overleggen. Tijdens het overleg maken we de ingrijpende beslissingen, zoals de werkverdeling en het stellen van deadlines.
2. Alle overige communicatie en kleine beslissingen worden genomen via e-mail.

De reden waarom deze twee besluiten belangrijk zijn geweest, is omdat wij niet voor elk wissel bij elkaar hoefden te komen. In veel gevallen was een kort overleg via e-mail voldoende. E-mail bleek ook uitstekend geschikt voor het uitwisselen van de persoonlijke deelproducten. Over het algemeen heeft men zich goed aan de afspraken gehouden en was niemand meer dan een paar dagen achtereen onbereikbaar.

Ook aan de aanwezigheidsplicht op de maandag heeft men allen voldaan. In geval van ziekte werd netjes gebeld met een groepsmaat, waardoor we niet voor verrassingen kwamen te staan.

Het verdelen van werk en het behalen van deadlines verliep beter dan ik had verwacht. Tijdens de vergaderingen kwamen we steeds tot een goede lijst van openstaande taken, waarbij we geen belangrijke punten oversloegen. Het stellen van deadlines gebeurde op democratische wijze, zodat iedereen er zeker van was dat hij/zij de deadlines kon halen.

In de enkele gevallen dat iemand een deadline dreigde te missen, is er onderling gesproken over de situatie. Had die persoon extra hulp nodig? Waren er omstandigheden die het werk in de weg zaten? Was de persoon afhankelijk van een ander, die zijn werk niet leverde?

Al met al zijn we er op een zeer nette wijze uitgekomen.

Als ik probeer mijn rol binnen het team met een aantal steekwoorden te beschrijven, dan kom ik tot de volgende set:

- Notulist. Alles wat wij hebben besproken heb ik nauwgezet vastgelegd, zodat er later geen verwarring kon ontstaan over gemaakte afspraken.
- IT coach. Twee van onze groepsleden voelen zich verre van thuis op de computer. Ik heb mijn best gedaan hen te helpen met Sharepoint en het gebruik van MS Office.
- Perfectionist. Ik heb van tijd tot tijd geprobeerd om de groep te verleiden tot een grotere inspanning dan die strikt genomen noodzakelijk was.

Individuele inbreng

"Welke taken en productonderdelen heb jij voor je rekening genomen en hoeveel tijd heb je daar aan besteed?"

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Taak / Deelproduct	Tijd
Notulist	10 uur
IT coaching	4 uur
Project management	9 uur
Startdocument	3 uur
Vorbereidend onderzoek	10 uur
Individueel verslag: achtergronden van HNL	90 uur
Individueel verslag: forum discussie	8 uur
Interview: De Kampanje	10 uur
Individueel verslag: procesverslag	6 uur

Het is mogelijk dat ik op een aantal punten mijn schattingen wat conservatief heb gemaakt. Al met al heb ik minstens 150 uren in dit project zitten.

"Geef aan welke problemen je bent tegengekomen, hoe je die hebt opgelost en hoe je daar achteraf op terug kijkt."

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Eén van de meest voor de hand liggende problemen is het bijhouden van mijn logboek. De eerste vier weken heb ik dat document haast religieus bijgehouden, waarna dat plotseling ophield. Op die manier heb ik veel moeite om precies te herinneren hoe alles is gegaan. Ik heb nu de gang van zaken bij elkaar gepuzzeld, aan de hand van e-mails en herinneringen. Ik zal in de toekomst dit soort problemen moeten voorkomen door toch door te blijven gaan met het loggen.

Ik liep aanvankelijk tegen het probleem aan dat ik mij helemaal geen beeld kon vormen bij "het nieuwe leren". Dit probleem heb ik opgelost door al tijdens de eerste week van het project een heel breed (en ondiep) onderzoek te doen naar HNL. Op die manier kon ik in een korte periode een grote collectie steekwoorden opbouwen. Ik ben eigenlijk best tevreden over deze aanpak.

Het grootste probleem waar ik tegenaan ben gelopen is mijn eigen perfectionisme. Ik zeg niet dat ik helemaal zonder zou willen, maar ik zou wel willen dat ik soms dingen los kon laten. Ik ben nu veel te lang door gegaan met het onderzoeken van allemaal kleine details, terwijl dat in lang niet alle gevallen nodig was. Zoals ik al eerder had gezegd is dit een wijze les die ik al van meerdere mensen te horen heb gekregen. Nu moet ik haar nog in de praktijk brengen.

"Geef minimaal twee letterlijke voorbeelden van feedback die jij op producten hebt gegeven."

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Abdel's deelverslag over de voor- en tegenstanders van HNL vond ik aanvankelijk erg dun. Sommige stukken van de tekst vond ik ook te globaal beschreven, waardoor het verhaal niet uit de verf kwam. Eén van de opmerkingen die ik hierbij gaf, sloeg op een nogal vreemd geconstrueerde paragraaf.

Bij de nadelen staat: "de docent is veroordeeld om met een team van collega's samen te werken". Maar dat is toch geen nadeel?! Dat is werken in een modern bedrijf.

Ik realiseer mij nu dat dit punt absoluut niet is opgesteld volgens de "feedback regels". In tegendeel, het is een kruising tussen een constatering en een stelling die is gebaseerd op mijn eigen standpunten. Ik had beter iets kunnen schrijven als:

Bij de nadelen van HNL schrijf je dat "de docent is veroordeeld om met een team van collega's samen te werken". Vindt je dat werkelijk een nadeel? Of interpreteer ik je tekst nu op een verkeerde manier?

Veel van mijn overige feedback valt in de zelfde categorie: een vraag om verduidelijking van een bepaald stuk materie. De manier waarop ik dat overdroeg bestond voornamelijk uit gerichte vragen, tijdens onze feedback vergadering. Denk daarbij aan vragen als:

Bepalen de leerlingen ook zelf wanneer zij willen sporten?

Telt de verplichte taal tijdens de "onderdompelingweken" ook binnen de overige vakken?

Wat betekent de LOOT afkorting?

"Geef minimaal twee letterlijke voorbeelden van feedback die jij op producten hebt gekregen en beschrijf wat je met deze feedback hebt gedaan."

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Het eerste punt van feedback kan ik helaas niet letterlijk citeren, omdat zij mondeling is gegeven. De essentie van de kwestie is dat de groep heeft aangegeven moeite te hebben met mijn niveau van werken. Waar ik zeer (te?) perfectionistisch te werk ga, vinden zij het niet erg om een product te leveren dat "gewoon voldoende" is. Men heeft gevraagd of ik er bij toekomstige projecten geen problemen mee heb wanneer zij mijn werk niet zullen "matchen".

Toevalligerwijs had ik nog geen uur daarvoor met onze docente een gesprek, waarbij dit onderwerp aan bod kwam. Zij waarschuwde mij er voor dat ik mijn perfectionisme niet te ver door moet drijven en dat ik het al helemaal niet op groepsleden moet projecteren. Dit kan namelijk een averechts effect hebben op het werk dat zij leveren.

Om die reden heb ik aan gegeven dat ik er geen probleem van zou maken, wanneer deze situatie zich weer voor zou doen. Tevens heb ik mijzelf als doel gesteld om ook eens praktisch naar opdrachten te gaan kijken (in plaats van perfectionistisch).

Verder heb ik eerlijk gezegd moeite om een tweede stuk feedback te vinden. Ik heb veel gecommuniceerd met de groep en ook veel antwoorden ontvangen, maar de meeste berichten gingen niet verder dan "goed werk", of "ziet er uitstekend uit".

Aan de ene kant doet dat mij herinneren dat ik gericht moet vragen naar feedback. Ik moet er niet van uitgaan dat iemand een heel document door gaat lezen en dat hij er dan vanzelf feedback op geeft. Dat is misschien mijn stijl van werken, maar lang niet iedereen werkt zo.

Aan de andere kant vraag ik mij af of men misschien geen kritiek heeft durven geven. Zouden de stortvloedige teksten die ik in redelijk korte tijd uit de grond kan stampen de rest hebben geïmponeerd?

"Vergelijk jouw bijdrage met de in het startdocument gemaakte afspraken en verklaar eventuele verschillen."

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Ik denk dat ik mij over het algemeen heel goed aan de gemaakte afspraken heb gehouden. Dat is op zich ook niet meer dan logisch, aangezien ik mij zeer betrokken voelde bij het opstellen van onze samenwerkingsregels. Mijn enige punt van kritiek is dat ik erg laat was met het opleveren van mijn procesverslag.

Persoonlijke leerpunten

"Beschrijf kort wat je inhoudelijk hebt opgestoken van het project. Formuleer minimaal twee leerpunten op basis van je individuele producten en twee op basis van de groepsproducten"

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Uit mijn individuele producten heb ik onder andere mee gekregen dat:

- Het nieuwe leren is gebaseerd op een groot aantal uiteenlopende ideeën en theorieën, van een groot aantal denkers en onderwijskundigen.
- Het sociale aspect van leren binnen HNL is een stuk belangrijker dan ik aanvankelijk had verwacht.
- Het nieuwe leren is in Nederland overhaast ingevoerd, nadat de overheid een aantal eerdere verbeteringen had doorgevoerd. HNL is eigenlijk een evolutie van eerdere veranderingen, zoals het "studiehuis".
- Er zijn een heleboel verschillende theorieën over wat "goed onderwijs" is en over hoe kinderen het beste kunnen leren. Geen van deze stromingen heeft het definitieve antwoord en ze hebben nagenoeg allemaal een aantal nuttige dingen bij te dragen.
- De inmenging van de politiek in het onderwijs kan van tijd tot tijd zeer limiterend werken.

Uit het werk van mijn groepsgenoten heb ik geleerd dat:

- Er ook wel degelijk docenten zijn die blij zijn met het nieuwe leren. Deze docenten werden beschreven als "een apart slag mensen"; meer hippieachtig, dan de stoffige oude docent.
- Het kan lastig zijn om voor- en tegenstanders te vinden met goed onderbouwde argumenten. Veel mensen hebben een mening klaar staan, terwijl zij eigenlijk niet zo heel veel van het onderwerp weten. Daar komt het vaak voor dat mensen met één bepaalde mening niet open staan voor andere meningen.
- Sommige scholen pakken het taalonderwijs rigoureus aan, met behulp van "onderdompelingweken". Tijdens een dergelijke week doen de leerlingen niet anders, dan communiceren in de desbetreffende taal. Zij worden op die manier op een groot aantal praktijksituaties voorbereid.

"In hoeverre heeft het zoeken op internet je geholpen om expert te worden?"

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

In deze vind ik "expert" een nogal groot woord. Het onderzoeken via het Internet heeft mij enorm geholpen met het snel vergaren van een grote hoeveelheid verschillende bronnen. Dat is dan ook één van de kernwaarden van het Internet: zoveel mogelijk mensen met zoveel mogelijk verschillende meningen met elkaar in contact brengen.

Eerlijk gezegd heb ik bij mijn onderzoek geen boek aangeraakt. Ik had het graag gedaan en ik heb zelfs een speciaal boek besteld. Het is er echter niet van gekomen. Wat dat betreft moet je met een boek nog redelijk wat werk verzetten, terwijl je met het Internet "instant gratificatie" hebt: binnen een zeer korte tijd kan je al een heleboel informatie verzamelen.

"Welk onderdeel van dit project leverde jou het meeste op qua leren?"

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Laten we voorop stellen dat het vele computerwerk mij geen nieuwe dingen heeft geleerd. Met de resources die we nodig hebben gehad (office suite, Internet onderzoek, mind mapping, enz) kan ik al goed uit de voeten.

Ik denk dat er twee onderdelen zijn geweest die mij heel veel hebben geleerd op het gebied van HNL. Aan de ene kant het uitgebreide onderzoek dat ik via Internet heb gedaan, naar de achtergronden (theoretisch en politiek) achter HNL. En aan de andere kant de discussies die ik op verschillende fora heb gevoerd met voor-, tegen- en omstanders van het nieuwe leren.

Dankzij die twee onderdelen heb ik nu een veel betere grip op zowel de theorie, als op de publieke opinie met betrekking tot het nieuwe leren. Alleen het praktische gedeelte is voor mij onderbelicht gebleven.

"Beschrijf hoe je je hebt ontwikkeld met betrekking tot de leerpunten die je aan het begin van het project geformuleerd hebt. Ondersteun dit met concrete voorbeelden."

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

In het startdocument waren voor mijn onderdeel van het verslag de volgende deelvragen gedefinieerd.

- Welke leertheoretische en didactische stromingen zijn van invloed?
- Welke psychologische achtergronden heeft het Nieuwe Leren?
- Welke theorieën spreken tegen het Nieuwe Leren?

Helaas heb ik, achteraf gezien, twee van deze vragen verwaarloosd. Ik heb mij alleen gericht op de theorieën achter HNL, zonder me echt te verdiepen in mogelijke psychologische achtergronden. Daarnaast heb ik wel gekeken naar de ideeën van de tegenstanders, maar ik ben daar niet heel diep op in gegaan. Het concrete voorbeeld: men hoeft maar naar mijn deelverslag te kijken en men ziet alleen hoofdstukken over de leertheorie die HNL steunt.

"Geef aan of je je misschien ook ontwikkeld hebt op gebieden die je van te voren niet had voorzien."

Bron: Hand-outs bij "Kijk op leerlingen en leren"

Tot mijn spijt moet ik dit ontkennen. Buiten de verwachte ontwikkelingen op het gebied van onderwijskennis, ben ik ook geholpen op het gebied van sociale vaardigheden. Dit had ik echter ook al van tevoren verwacht.

Conclusie

Terugkijkend op ons project stel ik het volgende.

- De grootste, persoonlijke ontwikkelingen heb ik gemaakt op het gebied van theoretische kennis van het middelbaar onderwijs in Nederland. Deze ontwikkelingen zijn echter toegespitst op het nieuwe leren en dus eerder diep, dan breed.
- De kleinste ontwikkelingen heb ik gemaakt op de gebieden van projectmanagement en ICT. Beide zijn onderdeel van mijn dagelijks werk, dus geheel onverwacht is dit niet.

Dankzij dit project heb ik een redelijke basiskennis opgebouwd van (de theorie achter) het nieuwe leren. Aan praktijkkennis en -ervaring ontbreekt het mij echter compleet.

Voor mij zijn de belangrijkste aandachtspunten voor de komende jaren de volgende:

- Het opbouwen van een brede kennis van de rest van het middelbaar onderwijs in Nederland.
- Het opbouwen van praktijkkennis met betrekking tot het nieuwe leren.

Afbeeldingen en figuren

Geen.

Bronnen

Hogeschool Utrecht, Hand-outs bij "Kijk op leerlingen", 2007